

Надія Панчук

ХОДЖУ КРАЄМ...

УДК 821.161.2-1+821.161.2-32(477.81)

П 16

«Ходжу краєм...» – нова збірка творів української письменниці Надії Панчук, яку вона підготувала до видання, але не встигла побачити за життя. Книжка містить психологічно-філософську поезію мисткині та малу прозу, що виникла на тлі спогадів та щоденникових записів.

Вірші Надії Панчук – метафоричні й образні, символічні та іронічні, щирі і пророчі. У малих прозових творах письменниця розмірковує про складний і суперечливий світ, її спогади-роздуми зафіксували найбільш яскраві миті проживаного і пережитого.

Віддані читачі письменниці, безумовно, отримають духовно-інтелектуальну насолоду від прочитання нинішньої збірки Надії Панчук «Ходжу краєм...».

ISBN 978-617-531-260-5

© Надія Панчук, 2024

© Тетяна Ліхтей, передмова, 2024

© Видавництво

Олександри Гаркуші, 2024

Борги пам'яті

«Ходжу краєм...» – перша книжка, яка йде до читача в час, коли її знана авторка – Надія Панчук – уже в інших світах («Годинник пересипавсь – до піщинки,/зійшовся шлях – від себе і до себе»). Йде без її безпосередньої участі, фізичної, так би мовити, присутності, але з її благословенням... Підтвердження цьому знаходимо й у нещодавньому чудному випадку: коли побратим письменниці скульптор Василь Роман став шукати текст згаданого рукопису в комп'ютері, то замість погодженої колись із самою Надією Михайлівною назви «Ходжу краєм...» гаджет вивів на екран «ХОДЖУ РАЄМ...» – символічне послання, чи радше заспокійлива телеграма рідним душам, що зістали на іншому березі Вічної ріки.

Нинішня збірка, крім власне поетичних зразків, містить коротку прозу авторки. Друзі письменниці знають, що Надія Михайлівна десятиліттями вела

щоденник, занотовуючи в ньому найбільш яскраві миті прожитого й пережитого, була прецікавою оповідачкою, бо вміла бачити третім оком, відчувати й співпереживати. Дешицю з того, чим ділилася з найближчими, опублікувала колись у лірично самоіронічній книжці роздумів-спогадів «Двоє у багряному саду» (2011). Після її виходу в світ читачі з нетерпінням чекали вже не тільки на психологічно-філософську, надивовиж пророчу поезію Надії Панчук, але й на прозу мисткині. Очевидно, осоружна хвороба, пандемія, широкомасштабна війна розбурхали, сколихнули пам'ять, занурили авторку в спогади, змусили зазирнути в старі щоденникові записи («Для чогось же потрібні оці сплески, і, цікаво, кому більше – тим, хто згадує, чи тим, про кого згадують?»).

Ось і в цій книжечці «борги пам'яті» Надія Панчук (дитя війни) віддає як рідним, близьким серцю людям, так і далеким, зв'язок з якими втрачено ще в дитячі, шкільні роки (їх, як відомо, провела на Кременеччині, в осерді овіяної легендами й уславленої в літописах «полудневої Волині»), або ж узагалі – ви-

падковим знайомим, з якими зводила доля за тих чи інших (як правило, непростих) життєвих обставин. І робить це авторка правдиво, чесно, тактовно, незрідка з ніжним щемом, з сумом за чимось дорогим, безповоротно втраченим, як-от у есеях з періоду дитинства – юності.

Так, читач довідується про незабутні нічні відвідини її родини односельцями – воїнами УПА, молоде життя яких обірвалося трагічно. Назавжди врізалися в дитячу пам'ять й історії про життєві лихоліття власних батьків, родичів, примусово переселених на Херсонщину в часи Хрущовської кампанії боротьби з хуторами, «стриєшної сестри» Фросини, яка, виявляється, була розвідницею в УПА, й коли, вже за незалежної України, земляки в діаспорі раптом про неї згадали, то жінці з переламаною долею вже не потрібні були ні визнання, ні нагороди: «Не рвіть мені душу! Йдіть собі з Богом!».

Трепетно ніжно, але не без самоіронії описує авторка й перші інтимні порухи душі, зокрема в есеї «Йдіть собі, принце, не озирайтесь», яке зондами

сягає лірично біографічних оповідок «Двоє в багряному саду» (однойменна збірка, 2011) та «Яблуко незнання» (збірка «Колодязь часу», 2018). Загалом, мала проза Н.Панчук, розпорошена на сторінках різних книжок, альманахів, журналів, заслуговує на окреме видання й докладне вивчення.

У поезії ж Надія Панчук уже звично спілкується з відданими читачами метафорами і символами, натяками і недомовками, розраховуючи, як завжди, на їх багатий історичний та естетичний досвід. Від подібного діалогу отримуємо духовно-інтелектуальну насолоду, що проявляється, крім іншого, і в мудрій пораді письменниці: попри «гурагани та пандемії»,

полохати лиш
не спішіть
чудного
співочого птаха
в зелених садах душі...

Тетяна Ліхтей